

Izlaganje visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU, Miroslava Lajčáka, na Konferenciji o socijalnom dijalogu i socijalnom i ekonomskom razvoju u BiH

*koju su organizirali Konrad Adenauer Stiftung, Fondacija
Eduardo Frei i Centar za regionalni razvoj*

Socijalni dijalog – ključni element u ekonomskom rastu i
procesu europske integracije

Dr. Kraus, dame i gospodo,

Prije svega bih želio zahvaliti organizatorima ove konferencije, ne samo zato što su osigurali priliku za današnju diskusiju, nego i zato što su pružili podršku održivoj debati o socijalnom dijalogu u širem kontekstu socijalne i ekonomske reforme i razvojnog procesa u Bosni i Hercegovini. Ja znam da je naš sastanak danas dio šireg i konstruktivnog procesa.

Proces socijalnog dijaloga će postati sve značajniji kako se zemlja bude dalje kretala u procesu pristupa u EU. Stoga Delegacija Europske komisije ovaj proces potiče i promovira.

Vjerujem da je mnogima od vas poznato da ja, kao posebni

predstavnik EU, trenutno sudjelujem u seriji debata širom Bosne i Hercegovine na temu integracije u EU.

Jedna od osnovnih tema ovih debata jest investiranje i zapošljavanje. Ono što stalno slušam na ovim događajima jeste da građani žele da se njihovi političari usredotoče na stvaranje novih radnih mjesta i podizanje životnog standarda.

Meni je jasno – a vjerujem da će isto tako biti jasno i većini ljudi koji se nalaze u ovoj sali – da je stalan i učinkovit dijalog o socijalnim i ekonomskim strategijama od prevashodnog značenja za postizanje dvostrukog cilja, smanjenja broja nezaposlenih i podizanja životnog standarda.

Razlog za to je što socijalni dijalog stvara mehanizme koji mogu pomoći da se regulira oblast rada i zapošljavanja – a ovaj sektor je u samome središtu ekonomske aktivnosti.

Osobito mi je drago vidjeti da današnja diskusija pokriva ulogu socijalnih partnera u državama članicama EU i iskustvo susjednih zemalja u razvijanju modernog i efikasnog socijalnog dijaloga.

Europski socijalni dijalog je integralni dio europskog socijalnog modela i ima tradiciju više od 20 godina.

U Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori su već uspješno osnovana ekonomska i socijalna vijeća kao platforme za tripartitni dijalog. Danas imamo neprocjenjivu priliku da naučimo nešto novo o iskustvima drugih koji su prošli proces u koji Bosna i Hercegovina sada ulazi kao dio europskog puta.

Trebam to istaknuti, jer smatram da svi relevantni sudionici u Bosni i Hercegovini možda još uvijek nisu u potpunosti shvatili ključnu ulogu dijaloga među ekonomskim čimbenicima, prije svega kao instrument za ekonomski razvoj, a zatim i kao elementarni dio procesa pridruživanja.

Kao i u slučaju svakog drugog elementa procesa pridruživanja,

izgradnja socijalnog dijaloga nije nešto što se mora raditi jer je samo sebi svrha, ili zato što predstavlja neku vrstu misterioznog briselskog "uvjeta". Činjenica jest da ovaj dijalog ima središnju ulogu u ekonomiji zemalja članica EU zato što on jednostavno funkcionira.

On omogućuje rješavanje sporova i jača kapacitete svih sudionika – poslodavaca, radnika i vlasti – da pridonese ekonomskim rezultatima na konstruktivan način. Istodobno, on pomaže da se zaštite prava sudionika uključenih u proces, na primjer tako što omogućuje postizanje dogovora o platama, jednakosti spolova i sigurnosti na poslu.

Niti jedna od tih stvari nisu luksuz. One se tiču osnovnih ljudskih prava i prava iz radnog odnosa i izravno su povezane s osnovnim zadatkom, a to je da poduzeća postanu učinkovitija, produktivnija i socijalno odgovornija.

Drugim riječima, u dijalogu nema gubitnika. Nije stvar samo u razmjeni informacija, konzultacijama i sudjelovanju u pregovorima; stvar je u tome da se uspostave mehanizmi koji omogućuju učinkovito i brzo rješavanje problema kako bi se privreda mogla razvijati i donositi dobit i privrednim subjektima i drugim sudionicima.

Spomenuo sam da mnogi od sudionika u Bosni i Hercegovini možda još uvijek nisu u potpunosti shvatili ključnu ulogu dijaloga. Mislim da je možda prvi i neophodni korak za svaku od tri strane – vlasti, poslodavce i sindikate – prepoznati i javno priznati druge dvije strane kao legitimne partnere sa kojima se treba konzultirati o pitanjima ekonomske i socijalne politike, ne samo iz kurtoazije, nego kao sa političkim i praktičnim resursima.

Zajedno s ministrom Novićem, koji će vam se pridružiti popodne, s nama je gospođa Mišić, predsjednica Konfederacije sindikata BiH, i gospodin Imamović, predsjednik Udruge poslodavaca FBiH i kandidat za predsjednika Udruge poslodavaca

BiH, skupa s kolegama. Vaše prisustvo ovdje nije formalno – ono je od ključne važnosti.

Okupljanje i sastajanje političkih lidera s poslodavcima i predstavnicima radnika nije nešto što treba biti ograničeno samo na konferencije koje organiziraju međunarodne agencije. To je uobičajena i korisna funkcija javnog života u BiH. To je još jedan razlog zbog kojeg nam je potrebno učinkovito Ekonomsko i socijalno vijeće BiH, bez daljnjih odgoda.

I, kao što je mnogima poznato, socijalni partneri su više puta raspravljali i zahtijevali uspostavu učinkovitog Ekonomskog i socijalnog vijeća na državnoj razini kao jednog od prioriteta.

Kada su vladini lideri potpisali Platformu za akciju prošlog listopada, obvezali su se da će dati potporu inicijativama i forumima za konstruktivan dijalog između donosilaca politika, poslodavaca i radnika. Svjedoci smo stabilnog, iako sporog, napretka u realiziranju obveza preuzetih ovom Platformom. Zato sam i dalje optimist i vjerujem da će ova konkretna obveza – potpora konstruktivnom socijalnom dijalogu kroz uspostavu Ekonomskog i socijalnog vijeća BiH – biti realizirana u narednim mjesecima.

To će donijeti osjetne prednosti. Druge zemlje koje su uspostavile učinkovite mehanizme i institucije za stalnu debatu o socijalnim i ekonomskim prioritetima uspjele su pretvoriti ovaj dijalog u značajan poticaj za pojačane ekonomske i socijalne reforme i veću konkurentnost.

Ovo su mehanizmi za rješavanje najznačajnijih problema s kojima se Bosna i Hercegovina danas suočava, a to su visok stupanj nezaposlenosti, neadekvatne socijalne usluge i sve rasprostranjenije siromaštvo.

Što prije približimo standardima EU ovaj dijalog između svih sudionika o socijalnim i ekonomskim strategijama u ovoj zemlji, prije ćemo uspjeti prevazići ovu situaciju i osigurati brojnija i bolja radna mjesta za građane, te podići životni

standard. Siguran sam da ćemo se svi složiti – to se nikad ne može uraditi dovoljno brzo.

Hvala vam za pažnju.